

Permanent vertegenwoordiger bij de Verenigde Naties te New York (Von Balluseck) aan minister van Buitenlandse Zaken (Beyen) en minister zonder portefeuille (Luns), 20 aug. 1954

Ik moge de volgende theoretische mogelijkheden inzake Nieuw-Guinea opsommen, uitgaande van het door U aangekondigd verzet tegen plaatsing van deze kwestie op agenda. Materieel verzet lijkt mogelijk,

A. door de mededeling, dat Nederland bereid is de onderhandelingen te heropenen hetgeen uitgesloten;

B. door de mededeling, dat wij het uiterste hebben gedaan om onderhandelingen te voeren hetgeen steeds door Indonesië is afgewezen en dat de standpunten zo ver uiteen liggen, dat behandeling in de Algemene Vergadering volstrekt nutteloos en bovendien het zojuist bereikte gunstige resultaat van de Unieconferentie onnodig in gevaar brengt (vide Uw telegram nr. 121 aan Washington).

Verder zou dit verzet tegen plaatsing op agenda kunnen plaats vinden op formele gronden. Afgezien van artikel 2 punt 7 is er de exceptie van artikel 12.

Uit de aard der zaak zal deze kwestie vooreerst aan de orde komen in General Committee, alwaar Nederland of bevriende mogendheid kan betogen dat de kwestie bij de Raad aanhangig en dat het gezag van de Veiligheidsraad niet tekort mag gedaan door behandeling Algemene Vergadering. Wellicht zou aldus de kwestie naar de Raad kunnen worden teruggespeeld. Hieraan zal echter moeten voorafgaan uitspraak van General Committee, dat het probleem Nieuw-Guinea identiek is aan de Indonesische kwestie. De samenstelling van General Committee met inbegrip van Van Kleffens is voor dit laatste van beslissend belang. Indien het vraagstuk inderdaad eerst naar de Raad gaat, dan zouden wij door het bewerken van Raadsleden desgewenst wellicht afvoering van agenda kunnen verhinderen en aansturen op materiële behandeling in de Raad, welke misschien met behulp van de Grote Mogendheden op niets uitloopt. Uiteraard is de mogelijkheid vol onzekere elementen en risico's dat deze kwestie daarmee weer zal komen in de aanvankelijke grenssfeer van hoofdstuk VI en VII van het Handvest, waarin indertijd de Indonesische kwestie werd opgebracht.

Ik zou deze procedure dan ook willen afraden. Raadsbehandeling verhindert overigens ingevolge artikel 12 formeel plaatsing op de agenda van de Algemene Vergadering niet. Het is zelfs denkbaar dat gelijk met behandeling in de Raad, de Algemene Vergadering een milde resolutie aanneemt, welke niet karakter van aanbeveling draagt. Ik verwijs in dit verband naar de resolutie in de Assemblee inzake de Indonesische kwestie op 11 Mei en 7 December 1949, bijvoorbeeld in de vorm van 'expresses hope that parties will resume negotiations'.

Vindt geen behandeling in de Veiligheidsraad plaats, dan zullen wij er ondanks goede materiële of formele argumenten rekening mee moeten houden, dat de kwestie op de agenda van de Algemene Vergadering wordt geplaatst, zelfs indien General Committee dit niet zou aanbevelen. Hetzelfde geldt voor zaken als Noord-Afrika en Cyprus. Hierbij zullen voor zover op het ogenblik bekend is, Frankrijk en Engeland eveneens verzet voeren tegen plaatsing op agenda. Ik ga in dit verband er van uit dat de meerderheid het Assemblée-beginsel zal aanhangen, zoals pas geleden nog geformuleerd door de Secretaris-Generaal in het jaarverslag, dat 'every member has right to hearing under charter'. Daarna zullen wij voor de keuze staan de behandeling te boycotten conform Frankrijk en Engeland, dan wel op de kwestie ingaan teneinde onwenselijkheid van parallel met Cyprus enz. te vermijden (moge tussen twee haakjes aantekenen, dat bedoelde parallel naar onze aanvankelijke indruk in de ogen van Fransen en Engelsen in de eerste plaats bestaat uit gemeenschappelijk verzet tegen plaatsing kwestie op agenda). Mochten wij wel aan behandeling medewerken, dan kan tactiek wellicht zijn 'to play down issue' teneinde een zo mild mogelijke resolutie te krijgen. Verwijzing naar het Hof lijkt niet waarschijnlijk, aangezien Indonesië dit zelf niet wenst. Naar ik veronderstel is Nederland tegen verwijzing.

Minimaal verwachtbaar zal zijn beroep op partijen tot hervatting van onderhandelingen, bij voorkeur zonder enige inmenging of enig toezicht van de VN. Dit zou wegens schijnbare redelijkheid goede kans hebben meerderheid te behalen, ofschoon nog zou moeten worden afgewacht of wij er wellicht niet in zullen slagen tweederde meerderheid te verhinderen.

Aangezien hier nog niet voldoende inzicht bestaat in de tactiek van Indonesië en de houding van andere leden, zijn bovenstaande overwegingen uit de aard der zaak van voorlopige aard. Ik moge tenslotte aantekenen dat het probleem Nieuw-Guinea zeker zal terugkaatsen op de candidatuur van Van Kleffens, al is het nog niet te zeggen in welke mate. Indien wij reeds op het ogenblik verzet tegen inscriptie bekend maken, zal dit wellicht door velen worden uitgelegd als profiteren van verhoopt Nederlands voorzitterschap. Derhalve kunnen wij in deze wellicht voorzichtigheid betrachten.

Washington is van het bovenstaande op de hoogte gesteld.